

TEKNIIKAN HISTORIAA MAANMITTARIN SILMIN

Suomalaisen maaseudun suurin maareformi on ollut isojakojen toimittaminen. Työ alkoi 1700-luvun puolivälissä ja jatkui melkein tasan 200 vuotta. Viimeiset isojaot toimitettiin Lapinmaalla Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa. Isojakojen toimeenpanijana näissä kolmessa kunnassa oli maanmittausinsinööri, maanmittausneuvos Antti Pohjola, joka toimi viimeiset virkavuotensa maanmittaushallituksen osastopäällikkönä.

Antti Pohjola syntyi Kuusamossa maaliskuun 30. 1918. Virkauransa hän aloittikin Kuusamossa asutus-tehtävissä, kunnes siirtyi Posiolle suorittamaan isojakoja kunnan eräissä jakokunnissa. Kun pohjoisimpien kuntien isojaot tulivat ajankohtaisiksi, suostui Pohjola niiden toimitusinsinööriksi.

Noiden kolmen kunnan isojakotöitä oli jo osittain tehty ennen Pohjolan aikaakin, mutta vanhentuneiden säädösten mukaisesti. Pohjolan ensimmäinen saavutus olikin isojakolain ajanmukaistaminen. Siitä alkoi hänen työnsä tavalla, joka paremmin vastasi silloisia olosuhteita. Useita vuosia vaatinut urakka tuli hoidetuksi loppuun 1960-luvun alussa, vaikka eräitä rönsyjä on vireillä muutoksenhakuportaisa vieläkin.

Pohjola oli työssään ehdoton auktoriteetti. Hänen ulkonaisesti jäyhä olemuksensa piti kuitenkin sisälään tarkan havainnoitsijan ja huumorimiehen. Kun Pohjola eläkevuosinaan ryhtyi kirjoittamaan muistelmiaan, hänen kynänsä tallensi paitsi työkuvauksia runsaasti havaintoja ihmisistä ja heidän olosuhteistaan, tarinoita paikoista ja paikkakuntalaisista sekä selkeän kriittisiäkin kannanottoja asiain hoidosta ja hoitajista.

Antti Pohjola kuoli äkillisesti 1990 kesken kirjoitustyönsä. Pitäessämme maanmittausneuvos Martti Siron kanssa perunkirjoitusta hyvän ystävämmen kuoleman jälkeen, saimme Pohjolan käsikirjoitusaineiston käytettäväksemme toivomuksin saattaa kirjoitukset julkaistavaan asuun.

Olen muokannut tekstit yhdeksi kokonaisuudeksi ja täydentänyt niitä eräiden Pohjolan kuoleman jälkeisten vaiheiden kuvauksilla. Monen mutkan jälkeen oululainen kustannusyhtiö Pohjoinen saatiin kirjankustantajaksi. Näin kolmen kunnan isojakojen aikaiset tapahtumat saadaan tallennetuiksi.

Aarre Terho

Antti Pohjolan muistelmiin perustuvan teoksen nimeksi vakiintui 'Lapinmaata jakamassa'. Teos tullaan tarjoamaan hankittavaksi Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen jäsenille ennakkotilauksena huomattavasti alle kirjakauppahinnan. Käytäkää tilaisuutta hyväksenne, hankikaa itsellenne erään maanmittauksen historian vaiheen kuvaus, josta ei väriä puutu.